ANUL II. Budapesta Vineri, 14|27 Septemvrie 1907 NRUL 200

LUPTA

Apare în fiecare zi de lucru.
Abonament: 1 an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor. — România: 1 an 40 cor.
— Telefon Nr. 47—82. —

.. .. .. APARE .. .. ..
sub direcţia unui comitet de redacţiune.

Redacţia şi Administraţia:
BUDAPESTA, VII., István-ut 11
Inserţiuni după învoială.
Scrisori nefrancate se refuză.

Intriga.

(*) Sunt adorabili ziariştii maghiari în conservatismul lor. Se schimbă vremile şi cu ele situaţiile politice; se schimbă conducătorii şi cu dânşii spiritul întreg al conducerii. Numai mijloacele de luptă ale ziarelor maghiare păstrează acelaş caracter neatins, neschimbat de puterea vremii. Printre aceste mijloace un rol însemnat îl ia *intriga*, cu variatele ei ramificaţii.

Nu e vorbă: intriga a fost pururea o puternică armă politică. Ori-ce măiestru diriguitor de stat trebue să ştie lupta în ascuns ca şi pe faţă, să fie stăpân pe cuvântul deschis ca şi pe sforile de culise. Dar intriga proastă, bădărană, întemeiată pe născociri absurde, este o specialitate ungară, cu care se pot lăuda ziariştii maghiari în primul rând. Şi asta numai e o calitate, — este o maladie.

Nu vom mai lua pilde din trecut, nu vom mai face pomenire de obiceiul, devenit sistem în presa maghiară, de a inventa în fiecare sezon mort vre-o chestie senzaţională pe socoata naţionalităţilor, nu mai pentru a provoca discuţii în jurul ei şi a mai adăuga *din vânt* un punct de acuzaţie la lungul şir de păcate, săvârşite de noi împotriva statului. Ne vom opri la cazurile mai recente.

S'a observat, cu îndreptăţită bănuială, solicitudinea ce o punea ziarul „Pester Lloyd" în denunţarea unor pretinse legături dintre deputaţii noştrii şi mişcarea vieneză pentru intemeiarea Austriei federative. Alături de numele „Ligei" din Bucureşti se punea acela al ziarului „Gross Oesterreich" din Viena, apoi al d-lor Popovici Aurel şi Al. Vaida. Şi cu toate repeţitele desminţiri, „Pester Lloyd" continuă să acrediteze svonul, că Românii sunt angajaţi într'o acţiune protivnică ordinei actuale de stat şi că în acest scop ei primesc ajutoare băneşti din afară.

Intriga asta e cât se poate de grosolană făurită. Căci ori şi cine ştie mai întâi, că liga din Bucureşti nu urmăreşte scopuri politice şi mai ales nu înţelege a se înjosi la aventuri politice, dăunătoare statului român. Tot ast-fel e cunoscut că dl Popovici Aurel, care a provocat discuţia academică asupra Austriei federative, nu este croit din stofa acelor politiciani, cari ar voi să îndemne la un pas greşit. Şi, peste tot, nu Românii sunt aceia, cari ar putea întreţine cu succes o mişcare de federalisare, de care maghiarii se tem aşa de mult, ci tot din Austria va trebui să pornească avalanşa.

Dar ziarele maghiare le ştiu astea bine şi totuş continuă să intrige în special contra Românilor, amestecând în discuţie totdeauna şi Regatul român, de unde ar porni toate agitaţiile.

Aşa s'a întîmplat şi cu cea mai nouă intrigă în jurul pretinsului amestec al Ministrilor români în afacerile interne ale Ungariei. O simplă vizită dela fraţi la fraţi, o salutare în treacătul automobilului, sunt pricini suficiente pentru a pune la cale un plan întreg de cele mai meschine intrigi, de cele mai fantastice acuzaţii. Ziarele fac spumă la gură politicianii se agită pentru a făuri din trecerea dlui Brătianu prin Ardeal o nouă lovitură în potriva noastră şi a ne denunţa pentru a nu ştiu câteaoră de cetăţeni nesupuşi şi neloiali.

Dar pot să afle concetăţenii nostri că nu dl Brătianu este bărbatul de stat care ar putea să ne abată dela dreptele noastre cărări politice. Dsa este un politician de o perfectă corectitudine, european cu desăvârşire şi nu este un visător şovinist de teapa dlui Kossuth. Şi afară de asta, între noi şi representanţii statului român legăturile sunt aşa de limpezi, încât preocupările politice sunt cu totul escluse, necum să simţim — nici unul dintre noi — îndemn la aventuri şi nesocotinţe.

Să se facă deci linişte! Să înceteze această schelălăială! N'au prins ele intrigile nici astă vară, când din vizitarea expoziţiei la Bucureşti ni se făuriseră alte capete de acuzaţie. Cum o să reuşască acum, când e vorba de un caz tot atât de îndepărtat de ori-ce gânduri politice.

Complicitatea „Adevărului" din Bucureşti? In ziarele maghiare cu data de 26 c., a apărut o notiţă, despre o informaţie a ziarului din Bucureşti „Adevărul" asupra prezenţei celor doi miniştrii români la Bistriţa.

„A Nap" şi „A Hir" publică comunicările acestui ziar, prin care se afirmă, că într'adevăr preşedintele consiliului de miniştrii dl Dim. A. Sturdza şi ministrul de interne Brătianu ar fi luat parte la adunările „Astrei", primul sub numele Goga, celalalt cu paşaport fals.

Până-când aceste afirmaţii ale celor două ziare, cari pun în joc şi numele dlui C. Mille, directorul „Adevărului" nu vor fi desminţite, ele vor constitui un act de acuzare faţă de aceia, cari lucră în detrimentul intereselor statului, care-i ocroteşte.

Sperăm, că „Adevărul" şi directorul lui dl C. Mille vor şti să înlăture din jurul lor umbra de neîncredere care de prezent îi împresoară.

Aşteptăm!

---

10 Octomvrie. Acţiunea socialiştilor de a sista lucrul la 10 Octomvrie în întreaga ţara, se generalizează cu o iuţeală enormă. Abia s'a dat lozinca pentru greva generală dela 10 Oct. ziua în care se deschide parlamentul claselor, şi deja mai mult ca 80 de oraşe şi sate au anunţat aderenţa lor la hotărârea partidului. Duminecă vor fi în 100 comune adunări poporale, la cari se vor desbate chestia rppausului general dela 10 Octomvrie. Fără îndoială că şi acestea se vor alătura la hotărîrea celorlalte.

Slavii şi pericolul maghiar. «La revue slave» în numărul său din Iulie şi August publică un articol întitulat «L'oppression magyare» datorit condeiului lui Ivan Koriak, prin care descrie chestia croată în fasele, în care ea s'a desvoltat. Autorul arată, că guvernul şi parlamentul intenţionează maghiarizarea Croaţiei şi de aceea e absolut necesară o desfacere grabnică a Croaţiei de Ungaria cu care este legată numai cu titlul precar de «nominal».

Ziarele maghiare fac mare caz de aceasta «neagră» informaţie a lui Koriak şi zic, că acesta a voit să îndepărteze simpatiile Franţei faţă de Ungaria şi să atragă atenţia Francezilor asupra Croaţilor, cari sunt înrudiţi cu Ruşii, aliaţii lor.

Ori-care ar fi fost intenţia autorului, faptul maghiarizărei este neindoelnic şi tendinţa aceasta generală nu o pot deplasa ori-cum ar căuta ei să întoarcă chestia.

Ideia maghiarizării rămâne clară. — Asta-i asta!

„Războiul“ maghiar nămolit în călimare.

«Răsboiul» presei maghiare contra României începe a se înfunda în călimare

«A Hir» tot mai pune titli cât pumnul deasupra unor articoli, în cari nu mai ştie nici să înjure; ci numai se plânge de neactivitatea indolentă a guvernului Ungariei şi dă cu multă amărăciune o notiţă, din care reiese, că ministrul de interne Andrássy «până acum» nu este informat în mod oficial despre ce s'a petrecut, ştie, că au călătorit miniştri români, dar svonurile ce s'au dat sunt prea exagerate. Vre-un plan de revoltă, zice Andrássy, este cu totul eschis.

Dacă s'ar plănui totuşi vre-o revoltă, guvernul va şti să o sufoce. Sunt jandarmi, berechet...

Poporalul «Alkotmány» închină spaimei sale încă un articol prim şi vrea să descopere o legătură între călătoria miniştrilor români, dintre cari unul nici nu s'a mişcat de acasă şi între — «demonstraţiile socialiste şi naţionaliste», cari se pregătesc pentru 10 Octomvre. Tot cam spre revoluţie vrea să o scoaţă şi «Alkotmány».

«Neues Pester Journal» spune, tot în articol prim, că România şi-a câştigat în cursul veacurilor reputaţia că ar fi un razim al ordinei în Balcani şi bate apoi într'acolo, că România şi-ar fi perdut ori ar sta aproape să'şi pearză titlul, care o îndreptăţia la această reputaţie şi strigă «ghiwalt!» că România nici nu se mulţumeşte măcar a'şi importa cultura spre Balcani, ci o trimite şi peste frontierele noastre, dând această însărcinare, în timpul din urmă unui «comis voyageur», care este altfel ministru în ţara sa». «N. P. I.» mai zice, că «baronul Aehrenthal va trebui să'şi facă datoria, dând a se înţelege că o prietenie a României cu Austro-Ungaria şi în acelaşi timp o duşmănie între România şi Ungaria nu sunt lucruri cu putinţă».

Articolul prim al voinicosului Budapesti Hirlap» tot despre «călătoria miniştrilor români, este bine înţeles şi mai grozav. «B. H.» invoacă încă odată timpurile lui Horia şi spune că întocmai ca atunci, se potrivesc şi astăzi pentru Transilvania cuvintele istorice, că «dacă nu vă veţi îngriji la vreme de asanarea răului, se va porni foc mare dintr'o scânteie mică». «B. H.» urmează apoi: Materiile ce se aprind uşor adunate grămadă. Cum să nu ia foc, dacă permitem, ca politicianii României să se plimbe printre ele cu ţigara aprinsă, iar agitatorii noştri de aici de acasă cu tăciunele arzător al aţâţărei?».

Dar tot «B. H.» păcătosul de el dă următoarele informaţii pe care le are dela autorităţile din Bistriţă despre cari nu va presupune nici «B. H.», că ni-ar fi favorabile nouă:

Poliţia a stabilit că nici ministrul preşedinte Sturdza, nici ministrul de interne Brătianu n'a luat parte la adunarea generală a «Astrei». Prim ministrul Sturdza peste tot nici n'a fost în Bistriţa, iar ministrul de interne Brătianu a sosit per automobil dimpreună cu soţia cu 3 zile înainte de ţinerea adunărei la Bistriţa, adecă la 17 Sept. In automobil se aflau afară de ministru şi nevasta acestuia, mecanicul şi un băiat de serviciu. La dorinţa doamnei societatea a petrecut noaptea în Bistriţa, iar dimineaţa au visitat biserica gr. cat. cu care ocasiune ministrul a venit în contact cu mai mulţi notabili ai societăţii române din loc., între alţii cu protopopul gr. cat., cu capelanul şi un advocat. Inainte de amiazi ministrul a plecat la băile din Dovnavatra din Bucovina. Poliţia a mai stabilit că ministrul s'a oprit în mai multe comune, unde a cumpărat mai multe lucrări pentru industria de casă şi anticităţi. Ministrul a vorbit cu mai mulţi ţărani români. La Năsăud ministrul a vizitat gimnaziul, unde a dăruit celui mai bun student 100 de coroane. La adunarea generală a Asociaţiunei ministrul n'a luat parte, pentru că atunci n'a mai fost în Bistriţa.

O telegramă din Bucureşti anunţă următoarele: Cercurile guvernamentale nu atribue nici o importanţă campaniei ziaristice maghiare împotriva ministrului de interne, pentrucă a făcut o călătorie prin Ardeal. Se accentuiază că prim ministrul Sturdza n'a părăsit ţara, iar Brătianu n'a luat parte nici la adunarea Astrei, nici n'a convenit cu nici un bărbat politic român. Brătianu, ba şi alţi miniştri români aveau şi altă dată obiceiu să facă excursiuni prin Ardeal, fără să fi fost învinovăţiţi cu tendenţe antimaghiare.

Alte calomnii.

Pressa maghiară, suferind de o surescitare ce ameninţă, a trece chiar în paroxism caută să inventeze tot soiul de calomnii la adresa Românilor de pretutindenea şi mai ales a fraţilor din regat, a căror gospodărie, care începe a progresa cu paşi repezi cu toate furtunile, ce au venit asupra capului lor, nu o pot vedea cu ochi buni. Cu ocazia revoltelor de astă primăvară li-ar fi tresărit inima de bucurie, dacă ar fi putut vedea numai un pârjol dela Severin la Dorohoi şi numai o baltă de sânge pe întreg cuprinsul, iar honvezimea înşirată dealungul graniţei, ba chiar trecută dincolo pentru potolire.

Acesta era visul hunic de astă primăvară, vis întunecat de energia bărbaţilor politici români de puterea de vitalitate a poporului român şi de înţelepciunea regelui său.

Ţara s'a liniştit şi treburi bune şi frumoase se înjghebează iarăşi pentru binele şi fericirea tuturora. Iată deci de unde porneşte supărarea vecinilor regatului român, iată de ce întreagă presa maghiară tună şi fulgeră la adresa lui.

Ieri nu le-a plăcut expoziţia, azi nu le convin expulzările.

Ieri alarmau Europa, că la expoziţie se fac comploturi, astăzi se complotează prin asupriea maghiarilor din ţară. Şi când aceste atacuri devin prea uzate şi es din modă, încep — altele noui, cu titluri şi mai pompoase.

Trecând peste pretinsa vizită a miniştrilor români la adunarea „Astrei“, din care motiv presa maghiară a declarat război României, făcându-se astfel de râsul lumei, a ajuns la ordinea zilei chestia expulzărilor sub titlul de *„Banda de falşificători a regatului român“*.

Coloane întregi sunt pline de acuzaţii stupide, cum sunt şi informatorii acestor gazete, la adresa organelor administrative româneşti, cari î-şi permit să dea peste graniţă fără nici un motiv (!) cu paşapoarte false (!) supuşi români (!)

Cu toate, că ne face oroare să ne ocupăm cu proza unui ziar de tagma unui „A Nap“, sau „A Hir“, ţinem totuşi să amintim, cu câtă lipsă de scrupul se folosesc aceste gazete de informaţiile, ce le dau în schimbul unei bucăţi de pâne nescai ovreiaşi aruncaţi peste graniţă.

In timpul din urmă, zic numitele pamflete, peste nouă sute de cetăţeni români (!) — au fost expulzaţi parte în Bulgaria, parte în Bucovina, dar mai ales peste granita Ungariei.

Toţi aceşti cetăţeni români au fost trecuţi peste graniţă fără paşaport, ci pur şi simplu luaţi de braţ de funcţionarii vamali români şi expediaţi mai departe.

O obrăznicie mai sfruntată şi o îndărătnicie mai mare din partea unui organ de publicitate nici că se poate.

Adevărul este că în urma mişcării socialiste ce s'a observat în timpul din urmă în România s'a dat de urma unui complot care

FOIŢA ZIARULUI „LUPTA.“

Răsplata.

(Fine.)

Când ajunse aproape, se opri încremenit. I-se păruse că aude un glas.... Ascultă bine... Da. Era glasul neveste-si... «Măriucă, Măriucă cum m'ai lăsat?!» Acum înţelese totul..... Se uită în sus, îşi duse mâna la inimă şi nu mai vorbi nimic..... Incet, slăbit, s'apropie de uşa bordeiului..... Femeea îi ieşi înnainte cu faţa umflată de plâns.

— Cum m'ai lăsat, bre omule, şi te-ai dus?!... Iacă a murit Măriuca, fără s'o împărtăşesc, fără să-i ţin lumânarea!....

Veteranul scoborî cele două scări de pământ, se opri în faţa trupului nemişcat care sta întins pe scânduri, cu faţa încreţită de durerile morţei... Îşi făcu cruce, sărută obrazul rece, se rezemă apoi lîngă uşă şi remase ca împietrit, fără să poată vărsa o lacrimă fără ca să scoată o vorbă. La căpătîi, o mică lumînare îşi tremura flacăra şi'n mirosul acela de boală, pătrundea slabă lumina zilei, deslusind mai bine mizeria din lăuntru.

— Cînd a murit? întreabă veteranul într'o vreme.

— Asară... Cum ai plecat... Am crezut că 'nebunesc singură... şi 'ncepu să plângă, frîngîndu-şi mânile... «Cum m'ai adus tu aci, între străini să'mi îngrop copiii».

— Taci, bre femee, nu mai plînge; acuma-i degeaba.... vorbi omul, cercând s'o liniştească.

— Lasă-mă să plîng, măcar cu atâta am să mă uşurez! şi s'apropie de patul de scînduri, bocindu-se la căpătîiul moartei... După o bucată de vreme, se ridică cu faţa îngrozită, cu ochi speriosi, îşi şterse lacrimile cu treanţa mânecei... «Dute şi adă un popă, cumpără o lumînare... Ce stai aici?... Cine are să se ducă?»... Dela picioarele moartei, într'o ţoală, se ivi chipul unui copilaş ca de doi ani şi începu să plângă speriat de atîtea sgomote... Femeea îl luă în braţe, căutînd să-l astîmpere, dar copilul plîngea înnainte... Veteranul se încovoia, ridică scările bordeiului... Cînd se văzu afară, îşi scoase gologanii cei rămasese, se uită la deal, la vale şi nu ştia încotro să pornească, de unde să scoată bani pentru cheltueli, cine să-l ajute... Se îndreptă spre primărie şi primarele, crezând, c'a venit pentru pământ, începu să se răstească la el...

— Mi-a murit copila, vorbi el. N'am para chioară.

— Şi eu ce să-ţi fac?

— Să-mi daţi un ajutor...

— N'am parale, prietene!

— Atunci măcar popa să-l chemaţi, dela Hagighiol, că dă, aici îi popa lipovenesc...

Pentru întîia oară, omul mustăcios, rău, s'arată ceva mai bun... «Să-l chem» gîngăvi el. Şi s'apropie de telefon. Sbîrnii de două ori:

«Halo Hagighiol... A, ha, Hagighiol... Părintele Iftimie e acasă? Aha-i-acasă? — Trimite un om şi spune c'a murit o copilă a veteranului Prisăcariu, să vie s'o îngroape... A, ha, cînd?...» Primarele se întoarse spre veteran: «Cînd vrei s'o îngropi?»

— Şi astăzi, vorbi omul, pe la toacă.

tenta la zdruncinarea ordinei în statul român și la siguranța lui.

Elementele agresive aflate vinovate au fost supuși străini unguri și bulgari, muncitori cari cu toate că se bucurau de ospitalitatea nerestrînsă a regatului dunărean și-și puteau câștiga din belșug existența înzecit poate ca în țara lor, totuși se declarară nemulțumiți și căutau să distrugă prin atitudinea lor ostilă ori-cărei sigurante, legile țării.

Cea mai justă măsură ce să putea lua era desigur măturarea acestor elemente periculoase din interiorul statului.

Să face mare caz în urmă de soartea unui evreu, un ordinar escroc din București Cociu Avramescu, care prin apucăturile lui evreești ajunsese să escrocheze o mulțime de tineri din societatea bucureșteană cu enorme sume de bani, câștigîndu-și pe calea aceasta necinstită o avere considerabilă.

Dându-se de urma acestor escrocherii ordinare Cocin Avramescu, care nu e cetățean român, pentru-că în România evreii nu se împământenesc ca în Ungaria cu petiți de cinci pițule — acest ordinar escroc a fost cu toată dreptatea dat peste graniță.

In Ungaria nu-i mirosea bine pământul, astfel, că într'o bună zi nesocotind legile țării a trecut iarăș în România.

Aci autoritățile l'au deținut dându-i pedeapsa cuvenită pentru contravenienta. După eșirea din închisoare lucrul cel mai bun ce-l poate face statul român este să-l expedieze din nou.

Să nu să mire Ungurii și în special gazetele lor de a treia mână, de aceste proceduri absolut legale ale statului român, ci mai bine să treacă în revistă temnițele de stat ale Ungariei și să vadă cari sunt motivele, cari țin legați pe mulți bărbați de valoare de-ai naționalităților, de regimul ordinar la care sunt supuși.

Aceste reflexiuni scoase în lumină cu sinceritate, ar face mai mult serviciu presei și națiunei maghiare, decât umblând după potcoave de cai morți și ridicând la o valoare neobicinuită informațiile unor indivizi neapți de o muncă cinstită și periculoși ori-cărei ordine fie în România, fie în Ungaria, sau în ori care parte ar căuta să se adăpostească.

ROMÂNIA.

Regele Carol la Viena.

Viena, 25 Septemvre. Regele Carol al Romîniei a sosit aci la ora 6 și jumătate în gara de vest. Pe peron a fost întimpinat de ambasadorul român la Viena Lahovary și de atașații legațiunei.

Regele Carol, care era îmbrăcat în civil, era însoțit de adjutantul regal, colonelul Baranga și de majorul Maghern. Dela gară M. Sa a plecat spre hotelul Krantz unde hotelierul l'a condus în apartamentele ce i-le rezervase în etagiul I. Inainte de amiazi regele a vizitat Muzeul austriac.

La ora 3 după amiazi M. Sa Impăratul Francisc Iosif însoțit de majorul Pongrácz, a făcut o vizită regelui Carol la hotelul Krantz. Intrevederea celor doi monarchi a fost cît să poate de amicală și a durat peste o oră. Impăratul purta uniforma de colonel a regimentului său de infanterie pe care strălucea colanul ordinului regelui Carol, iar acesta purta uniforma de colonel a regimentului 6 de infanterie austro-ungar cu ordinul Sf. Ștefan.

La eșire împăratul a fost viu aclamat de public.

După aceea regele Carol a primit în audiență de o jumătate oră pe ministrul de externe baronul Aehrenthal.

Cum se comentează în cercurile politice sosirea la Viena a regului Carol și a ministrului Iswolsky.

«N. Fr. Pr.», scrie cu data de 25 c.: Nu este o întâmplare că regele Carol sosește la Viena odată cu ministrul de externe rus Iswolski. Regele a avut o lungă consfătuire cu baronul Aehrenthal și a conferit o oră întreagă cu ministrul de externe rus Iswolski.

In decursul acestei conferințe regele a vorbit fără îndoială asupra tuturor chestiunilor discutate de cei doi miniștri și situația României în fața chestiei balcanice încă a fost desfășurată. Este lucru de căpetenie, că părerea regelui României va fi luată în considerație,părere căreia îi s'a dat un mare rol în programul dela Mürzsteg și mai ales în reforma justiției macedonene.

Din Macedonia.

Suprimarea oficiului divin la Kitchevo.

Partenios, Mitropolitul grec din Debri și Veles care se află vremelnicește la Kitchevo, a suprimat oficiarea slujbei care alterna în fiecare săptămână, odată sârbește și odată grecește. El a închis biserica declarând că numai oficiarea în limba greacă este permisă. Sârbii au protestat energic contra acestei măsuri.

•

Tsaluchos, editorul ziarului grecesc «Neovina», din Atena, care se afla la Constantinopol, sub un nume împrumutat a fost arestat bănuit că ar fi făcut contrabandă de dinamită.

Intervenirea grecească făcută pentru liberarea lui a rămas până acum fără rezultat.

Ministrul Serbiei, care a plecat în concediu în luna Iunie, pentru că asigurările date de poartă în privința numirei Mitropolitului din Debri Veles nu au fost îndeplinite s'a înapoiat la Constantinopol.

Cum pacifică autoritățile turcești situația din Macedonia.

Un profesor român venit de curând din Macedonia, fiind întrebat asupra situației din acea parte locuită de români, ne-au dat următoarele explicațiuni:

— In Macedonia e acum aproape liniște. Autoritățile turcești au urmărit și urmăresc cu activitate bandele grecești și populațiunea românească e foarte mulțumită. Mai în fiecare comună, unde au operat bandele sunt cantonate acum trupe turcești, cari asigură liniștea și averea locuitorilor.

Era de liniște în Macedonia coincide cu demersurile marilor puteri și ale României față de sultan, și de aceea s'a dedus că Turcia în urma acelor demersuri a luat măsuri contra bandelor grecești. Adevărul e însă altul și faceți un bine opiniei publice dacă o informați exact în această privință.

Adevărul e că Turcia caută să stârpească bandele de antarți greci din Macedonia, pentrucă acțiunea bulgară a încetat în acea parte.

Sânt câțiva ani de când conducătorii poporului bulgar, desfășură o vie activitate în contra comitetului andrinopolitan, care luptă mult pentru cucerirea Macedoniei. Oamenii de stat bulgari s'au convins că tendințele de cucerire ale comitetului revoluționar nu pot fi îndeplinite, în schimb însă statul bulgar se pune în conflict cu multe state din cauza acelor tendințe. Odată ajunși la această convingere, oamenii politici bulgari au suprimat ori-ce ajutor bănesc ce se dedea comitetului revoluționar și a făcut să înceteze și cotizațiile venite din partea comercianților bulgari pa-

---

«Astazi, pe la toacă...» strigă el la aparat.

După un sfert de ceas telefonul sbârnăi iar.

«Ei, ce-a spus, vine?... Cum? nu poate veni?... Ii bolnav?»

— Auzi, nu poate veni; îi bolnav, șopti primarele.

Veteranul se uită la el, isbucni cu mînie...

— «Cum? să ne lăsăm și legea? N'o îngrop lipovenește!...

Primarele dădu nepăsător din cap...

Desnădăjduit, abia ținându-se pe picioare, se duse la crîșmă și din gologanii ce-i avea, cumpără niște cuie și luminări.

Se întoarse acasă, blestemîndu-și zilele, cu o ură adîncă, răutăcioasă.

— Acuma vor să-și bată joc și de legea noastră! vorbi el, femeei.

Dînsa se uită la el, închise ochii, oftă și remase nemișcată în colțul umed, cu privirea rătăcită, fără să mai spună o vorbă.

Veteranul aprinse o lumînare la capătul moartei, scoase două scânduri de la pat, luă o ladă, eși afară și începu să ciopleasca sicriul. Bătea cuiele în scîndurile vechi, se oprea din când în când, ștergându-și lacrămile care-i cădeau pe obraz. Cînd sicriul fu gata, îl aduse în bordeiu și așezară în el trupul moartei; apoi porni la popă. In ziua aceea noroasă și umedă de toamnă, drumurile erau desfundate și popa nu mergea pe jos la cimitirul așezat pe dealurile rîpoase ale Sarichioiului. Din casă nu mai avea ce vinde... De unde să ia parale, ca să închirieze un cal? Se uită la dînsul și-și văzu decorațiile prinse de cămașa veche. Le scoase de la piept, le privi cu jale și porni la crîșma bulgarului, să le pue amanet.

— Astea, tinichele, nu fac la mine două parale, vorbi acesta cu răutate.

Omul desnădăjduit, desbrăcă atunci sumanul și i-l întinse. Luă o piesă de doi franci, închirie un cal și-l aduse acasă.

Era trecut de miezul zilei... In bordei începură pregătirile... De la biserica lipovenească clopotul cel mare începu să sune jalnic, revărsând melancolie în văzduhul posomorît. O ploaie rece prinse a cădea de sus, îmbrăcând în ceață cîmpiile goale. — Popa veni într'un tîrziu, făcu slujba, se sui pe cal, luă frîul într'o mână, cădelnița în alta și convoiul porni. In urmă venea veteranul ducând sicriul în spate, iar după el, femeea, ținînd în brațe copilul cel mic.

Glasurile, țipetele femeei, mureau într'o durere amară, în bocetul vîntului care jeluia și el. Ploaea de sus nu înceta a cădea, iar convoiul mergea încet, trecu prin marginea satului și începu să ridice coastele rîpoase... Lacul clocotea în amurgul tîrziu, cu vuet asurzitor. Cînd și cînd s'auzea glasul preotului, care cînta în limba lui «Gospodi Pomilui, Gospodi Pomilui»... De la o vreme drumul apucă la vale; calul o luă în galop depărtîndu-se, iar veteranul cu sicriul în spate, porni în pas grăbit și după dînsul femeea fugea plîngînd, cu copilul în brațe și 'nnotînd prin noroiul sclipicios.

Niculae Dunăreanu.

trioţi. Pe de altă parte cotizatorii şi-au văzut mijloacele sleite şi deci au ajuns în imposibilitate de a mai colabora la acţiunea comitetului revoluţionar.

Cel mai înverşunat duşman al revoluţionarilor bulgari a fost primul-ministru Petcoff, care a plătit cu viaţa îndrăzneala lui de a se opune planurilor lui Sarafoff şi ale amicilor acestuia.

Autorităţile turceşti văzând că acţiunea bulgarilor în Macedonia se reduce, au căutat s'o suprime cu totul şi în acest scop au desfiinţat — în parte cu ajutorul bandelor greceşti — atât bandele bulgare ce mai rămăsese, cât şi comitetele cari desfăşurau o acţiune civilă, prin propaganda ce o făceau.

Odată înlăturata acţiunea bulgarilor în Macedonia, autorităţile turceşti n'au mai simţit nevoia bandelor greceşti cari luptau în primul rând contra bulgarilor şi de aci hotărârea de a stârpi şi bandele greceşti. Turcii însă nu duc prea departe goana contra grecilor, căci dacă alungă bandele din Macedonia, lasă intacte comitetele civile greceşti, compuse din arhierei sau preoţi şi din fruntaşii greci din fiecare localitate. Hilmi-paşa, care are mână liberă în Macedonia, cruţă comitetele civile greceşti, spre a le avea ca o rezervă în caz când bulgarii ar mai încerca să pornească o nouă acţiune în Macedonia.

Cum din lupta ce s'a dus atâta timp în Macedonia între bulgari şi greci, populaţia română a avut mult de suferit, acum când acea luptă a încetat, profită şi consângenii noştri, cari se simt în siguranţă şi îşi văd de modestele lor ocupaţiuni.

R. P.

(Dim.)

Adunarea generală a Asociaţiunei.

— Reflecsiuni. —

In săptămâna trecută s'a ţinut în Bistriţă adunarea generală din acest an a «Asociaţiunei pentru literatura şi pentru cultura poporului român», care este cea mai de frunte şi cea mai mare dintre societăţile noastre culturale, ocrotind chiar pe multe dintre celelalte ca o mamă bună sub aripele sale îngrijitoare.

Scopul măreţ al Asociaţiunei, rostul ei de a fi, aşa după cum l'au avut în minte întemeietorii ei, este acela de a răspândi lumina în toate păturile naţiei noastre. Şi fiind mai mare şi mai grabnică trebuinţa de a se ridica la o stare mai bună şi la o mai luminată înţelegere pătura de jos a poporului, care este temelia tuturor celorlalte şi isvorul, din care celelalte se nutresc, se întăresc şi întineresc fără încetare, şi scopul Asociaţiunei trebue să fie acela, de a răspândi lumina mai cu samă în rândurile poporului de jos, pentru ce se şi lucrează mult şi se jertfesc mulţi bani, dăruindu-se în fiecare an mii de cărţi folositoare pentru cetire, punându-se la cale prelegeri, în cari se împărţesc poveţe înţelepte. Se face mult. Se jertfeşte mult. Şi e totuşi prea puţin. Atât de puţin, în cât de abia ici-colo se simţeşte o foarte slabă licărire pe urma străduinţelor Asociaţiunei şi pretutindeni prea puţină căldură.

Cauza acestei lipse de rezultate în măsura acea, pe cât am dori şi pe cât ar fi nevoie, poate să fie că Asociaţiunea nu are nici pe departe atâtea mijloace, câte să fie de ajuns pentru cuvenita alinare a multelor lipsuri culturale, pe cari le are întreg neamul nostru din această ţară, pentru care s'a înfiinţat Asociaţiunea.

O altă cauza poate să fie şi în conducerea şi în întocmirea organizaţiei Asociaţiunei şi anume, că după cum s'a spus prea de multe ori, chiar din partea oamenilor noştri puşi în fruntea Asociaţiunei, se pierde prea mult timp cu lucrări de cancelarie, cu protocoale, cu formalităţi deşarte, — că acei, cari stau în fruntea Asociaţiunei atât în comitetul central, precum şi în despărţăminte se mulţumesc ca să ţină sfaturi ei între ei, dar nu merg, fără alai, fără multe forme şi protocoale acolo, unde li-ar fi locul, ca unor deşteptători şi luminători. Când chiamă, odată într'un an, ca să se adune popor şi cărturari în jurul lor în cutare loc, se perde iarăşi vremea scumpă a petrecerei împreună cu cetire de rapoarte mai lungi, decât isprava, despre care se raportează într' însele, cu protocoale, apoi cu câteva pahărele de rachiu la dl părinte, apoi gâsca, apoi iar nişte pahare, apoi toastul în cinstea dlui director, apoi să trăiască şi dl părinte, preotul din sat; dar şi doamna preoteasă.... Să trăiască, — zicem şi noi. I-se cuvine atâta recunoştinţă în schimb pentru gâscă şi pentru toată truda de a'i primi bine pe oaspeţi.

Dar nici din gălăgia ospătării, nici din protocoale, ce se pun să mucezească, bată-le focul, să nu ne mirăm, că nu va putea ieşi multă lumină şi multă deşteptare.

Dar să nu căutăm pricina lipsei de rezultate mai îmbelşugate numai în însaşi Asociaţiunea, ori în întocmirea, pe care i-o dau conducătorii ei.

Marea mulţime a ţăranilor noştri să nu aibă oare nici o datorie faţă de isvorul de lumină, care în întâiul loc lor ar trebui şi ar voi să le dea lumina? Poţi să'i faci bine aceluia, care fuge de tine, care nu vrea să înţeleagă, ori nu vrea să te asculte? Toată străduinţa şi toată râvna Asociaţiunei nu va putea să aibă roadele dorite întru ridicarea ţărănimei noastre spre lumină şi spre o soartă mai bună, dacă ţărănimea va sta la o parte dârză, ori nepricepătoare şi nu va asculta glasul de chemarea al conducătorilor doritori de bine şi hotărâţi nu numai a lucra şi a lupta, ci şi a jertfi şi chiar a se jertfi pentru a ajunge la acest bine. La Bistriţa se spune, că au luat parte vre-o cinci sute de inşi la adunarea generală a Asociaţiunei, ţărani şi cărturari împreună. Este acesta nu numai de tot prea neînsemnat, când ne gândim la datorinţele mari, pe cari le are Asociaţiunea şi la ceea ce ar putea să facă întru împlinirea acestor datorinţe, dacă ea ar fi întimpinată cu mai multă căldură şi cu mai mult sprijin!

Fruntaşii neamului nostru şi fruntaşii Asociaţiunei să caute mai într'adins şi mai bine legătura cu poporul, pe care, în cât pentru Asociaţiune, spre ruşinea lor trebue să o spunem, că nu au ştiut să o afle până acum, decât în prea puţine puncte. Dar şi ţăranii noştri, luminaţi de ajuns, cum sunt în multe părţi, pentru a înţelege cât bine isvoreşte prin luminare şi pentru a şti ce este acea Asociaţiune, care vrea să le aducă şi lor şi mai ales lor lumina şi deşteptarea şi înaintarea, — să caute şi ţăranii noştri a se apropia de isvorul de deşteptare şi a da sprijin; pentru-că numai aşa vor putea să aştepte şi ei un bine şi roade bogate dela acea mărită şi lăudată Asociaţiune, dela care ar trebui să răsară pentru neamul nostru întreg soarele unui viitor mai bun.

In foarte multe părţi, ţăranii noştri cetesc astăzi ziare şi cetesc cărţi, din cari ei se pot orienta despre rosturile fiinţei neamului nostru, despre străduinţele noastre, despre nevoile naţiei noastre. Ce mai vreau? Ce mai aşteaptă? Minte ageră şi înţelegătoare au, ca să le poată pătrunde toate aceste. Inimă au, ca să aibă dragoste pentru viitorul măreţ al naţiei noastre, simţire au, ca să tresară, când îi doare, ca să zimbească mulţumiţi, când le este bine. Ce mai vreau, deci, ţăranii noştri? Se întâmplă în unele locuri, că nu sunt atât de luminaţi şi atât de însufleţiţi nici conducătorii, după cum ar fi de dorit pentru a'şi putea îndeplini marea lor chemare. Ori îi copleşesc şi pe ei multele necazuri ale vieţii.

Şi nu avem nici bărbaţi harnici de a fi conducători în fiecare colţ câtă fruză şi iarbă; ci sunt câte unul-doi pentru unele ţinuturi destul de mari.

Ţăranii noştri, înţelegători şi ei de multele neajunsuri ale naţiei noastre să nu stea în nemişcare, aşteptând totul dela prorocii de sus, cari şi ei dorm une-ori, ci pună-se în mişcare, adune-se cu dragoste împreună şi apropie-se cu suflet curat şi cu pornirea jertfei într'acolo, de unde pot să aştepte mai mult bine, decât de care au parte şi bucurie astăzi. Se vor trezi atunci şi prorocii, cari dorm.

Ne gândim, când scriem aceste, şi la lipsa de mijloace băneşti, îndestulitoare pentru scopurile Asociaţiunei şi ţinem, să spunem, că nu se poate aştepta minuni pentru o obşte de milioane de suflete prin jertfele numai a câţi-va oameni, oricât ar fi de însemnate, şi pornite din mari şi curate gânduri aceste jertfe.

Minunile deşteptărei şi luminărei noastre a neamului întreg şi mai întâi a poporului nostru care este temelia, se va putea face numai aşa, dacă şi poporul însuşi va voi, va râvni această deşteptare şi va fi doritor a jertfi după putinţă pentru a o ajunge. Din mulţi bănuţi ai celor nenumăraţi de mulţi se va putea face mai mult decât din pungile celor puţini. Şi mai cu samă se va putea desăvârşi deşteptarea neamului nostru atunci, când nu numai singurateci, ci naţia noastră întreagă, ţărani şi cărturari, vom fi cu toţii într'un gând şi dor porniţi spre această deşteptare.

Fraţi Ţărani! Arătaţi-vă vrednici de o soarte mai bună. Cereţi dela preoţii şi învăţătorii voştri să vă lămurească despre aceea ce este Asociaţiunea şi cereţi în fiecare sat să facă paşii de cuviinţă pentrucă să vă puteţi înscrie cu toţii între sprijinitorii Asociaţiunei.

E vremea de toamnă. Vremea adunărei roadelor. Tot omul are acuma câte ceva, mult puţin, cât i-a dat Dumnezeu. Cum daţi atâtea dări, de pe urma căror n'o să vedeţi nici un folos, daţi câte ceva, puţinel, cât vă este cu putinţă, şi pentru Asociaţiunea, al cărei scop este luminarea şi înălţarea neamului nostru.

Dorim, ca mâne-poimâne să putem da veste despre frumoase începuturi în privinţa aceasta.

Preoţi! Invăţători! Faceţi-vă şi voi datoria. Cereţi informaţiile de cuviinţă dela comitetul Asociaţiunei din Sibiu şi arătaţi fraţilor vostri ţărani ce datorinţă au faţă de cea mai înaltă societate culturală a naţiunei noastre. Daţi exemplu bun. Nu ne putem închipui ca să nu se afle cine să asculte glasul vostru de chemare.

Ruşinea voastră să fie şi ruşinea voastră va fi, dacă nici pentru un scop atât de mare nu veţi şti să încălziţi sufletele acele, cari vă sunt încredinţate ca să le conduceţi şi să le păstoriţi.

Contele Andrássy şi Moştenitorul Tronului.

Sub titlul acesta ziarul „Tägliche Rundschau“ din Berlin se ocupă în numărul său dela 25 c. cu audienţele contelui negru la Archiducele Francisc Ferdinand.

Iată ce zice articolul în chestie:

„Contele Iuliu Andrássy, fiul cooperatorului triplei alianţe şi al dualismului între cele două părţi ale Monarchiei habsburgice, actual ministru de interne şi şef al partidului 67-ist a avut în săptămâna trecută o convorbire mult comentată cu moştenitorul tronului Archiducele Francisc Ferdinand.

De sine înţeles că acest fapt oferă atât presei austriace cât şi celei ungare o inepuizabilă materie pentru articole de fond.

Atitudinea moştenitorului de tron faţă de Ungaria şi mai ales faţă de kossuthism aparţine unor chestii, asupra cărora nu se poate vorbi cu preciziune şi sunt învăluite într'o tăcere mormântală.

Fama susţine, că moştenitorul de tron este un neimpăcat adversar al tendinţelor centrifugale maghiare şi plecarea într'o formă neobicinuită a moştenitorului dela serbările jubileului de încoronare din Mai a acestui an, pare a întări aceasta aserţiune.

Din partea maghiarilor s'a făcut diferite încercări de a trece aceste gânduri reci ale archiducelui în domeniul fantaziei.

Odată chiar archiducele Iosif în casina naţională din Bpesta ar fi declarat, că e autorizat de moştenitor să împrăştie versiunile despre tendinţele antimaghiare ale acestuia.

Insă ochiadele ungurilor au găsit o grabnică desminţire a acestor declaraţii.

De fapt este un secret public, că Maghiarii nu au încredere în moştenitorul Tronului.

Pentru a câştiga pe moştenitor s'a adoptat unele idei foarte ciudate, dintre care pe planul întîi stă, de a îndreptăţi copii Archiducelui Ferdinand la tronul Ungariei prin faptul, că soţia acestuia (născută contesă Chotek) să fie adoptată de prinţul Liechtenstein sau Windischgraetz.

Din partea Moştenitorului s'a afirmat nemulţumirile acestuia provocate de conflictul dintre coroană şi coaliţiune. Se zice că s'ar fi exprimat, că ajunge odată cu concesiunile faţă de maghiari.

De asemenea, după o concepţie maghiară, lui i-se datoreşte căderea lui Goluchowsky, a ministrului de războiu Pitreich şi a şefului marelui Stat major baronul Beck, pentru-că aceştia nu întrebuinţau destulă energie faţă de maghiari.

Faptic este, că cele trei posturi şi pe lângă acestea şi acela al ministrului-preşedinte sunt încredinţate la oameni de încredere ai archiducelui, pentru-că Aehrenthal, Schönaich, Konrad de Hötzendorf şi Beck se bucură toţi de simpatia şi încrederea viitorului purtător al Coroanei Habsburgice.

Nu este deci adevărat, că din incidentul întrevederei cu contele Andrássy, Archiducele şi-ar fi schimbat opinia. Dânsul are de mult o poziţie politică, care va dicta viitorului şi rolul său poate fi cunoscut de oricine s'ar uita puţin între culise.

De această personalitate din jurul tronului caută să se apropie contele Juliu Andrássy, care încă este o figură marcantă. El e tipul magnatului maghiar şi un reprezentant mai declarat chiar decât Kossuth al independenţei maghiare.

Pentru-că Kossuth prin educaţia sa este un cosmopolit, care încă în anii tinereţii a trebuit să se introducă în viaţa tipică maghiară, pe când Andrássy este întruparea maghiarului tipic a cărui forţă emană din labirintul dreptului de stat ungar şi vede în habsburgi abia un regat electoral.

Acest conte Andrássy a venit deci la Viena, nu pentru-că l'ar fi chemat împăratul, ci pentru-că voia să-i vorbească împăratului. El a sosit tocmai o zi după plecarea demonstrativă a miniştrilor unguri dela tratativele vamale, pentru a exercita o înrâurire în interesul Ungariei. El veni însă şi ca ameninţător în chestie privată.

El îşi dăduse cuvântul parlamentului ungar, că încă în aceasta sesiune va depune aşa numitele garanţii constituţionale, cari să lărgească drepturile „Naţiunei“ pe socoteala Coroanei şi să reducă pe rege în ori-ce conflict viitor cu parlamentul într'o situaţie de inferioritate.

La 10 Octomvrie parlamentul maghiar se deschide din nou. Până atunci Impăratul trebue să'şi dea învoirea asupra introducerei garanţiilor constituţionale sau dacă nu contele Andrássy îşi dă dimisia şi provocă astfel căderea întregului guvern şi urmările eventuale.

După dorinţa suveranului contele Andrássy şi-ar fi exprimat cererea sa şi faţă de moştenitorul de tron. Intrevederea lui Andrássy cu Archiducele Francisc Ferdinand are deci o însemnătate istorică, deşi resultatul până în prezent este învăluit în secret.

Societatea Carmen la Cernăuţi.

Pentru Concertul Societăţei corale Carmen din Bucureşti, au venit numeroşi români din împrejurimi, au venit mulţi ţărani să-l asculte, — dar din nefericire nu au putut să-şi împlinească dorinţa de vreme ce ar fi trebuit un număr îndoit de bilete de cât al locurilor disponibile în teatrul cel mare. Mulţi coriştі trebuind să fie la Bucureşti cel mai târziu Sâmbătă, — nu s'a putut aranja un al doilea concert, spre marea părere de rău şi a străinilor şi a românilor cari n'au putut obţine bilete la unicul concert ce s'a dat.

Succesul ce a avut duetul din Lakmé (aria clopotelor) cântat de d-şoarele Drăgulinescu şi Zaboroski a fost cât se poate de mare. Aria Filinei din Mignon a stârnit multe aplauze entusiste pentru d-şoara Drăgulinescu. — D-ra Bonciu, în costum naţional, a cântat cu o nuanţare ideală cântece naţionale.

Faima sa se pare că a pătruns în toate ţările locuite de români, — căci de la prima apariţie a fost salutată cu salve de aplause, ca o plăcută şi veche cunoştinţă pentru orice admirator al muzicei noastre duioase şi pătrunzătoare.

S'a admirat mult vocea baritonului care a cântat «Sergentul» de V. Alexandri.

Corul a fost la aceiaşi înălţime artistică de care a dat dovadă în sala de marmoră a palatului Mitropoliei. Unitatea vocilor în timbru respectiv al fie cărei grupe de cântăreţi, este realizată de corul societăţei Carmen, cu aceiaşi măestrie ca în toate corurile de elită din Europă.

«Cântecul serei» şi încă o bucată al cărei nume îmi scapă, scrisă într'un curios efect de ecouri sfărâmate fu spirala unor bolţi depărtate, — a isbit cu deosebire pe toţi apreciatori fini de muzică, aflători în sală. Vioiciunea Lugojenei, şi a «Morarului» a răspândit un entusiasm de sentiment naţional cum rare ori se poate vedea.

Corurile cari prin îngrijirea principelui Ghyka, preşedintele societăţei şi a Dlui profesor Chiriac, se duc să cheme la conştiinţa naţională românii din toate unghiurile, — preţuesc fără îndoială mai mult scopului nostru, de cât orice discurs nesocotit iredentist sau scrieri cari fac rău şi în ţară şi peste hotare, românilor. — Atitudinea românilor a fost din cele mai simpatice germanilor de aici, — şi toate ziarele lor, au făcut o vină guvernului, că nu s'a pavoazat oraşul, nu s'a curăţit în deajuns stradele, pentru oaspeţii români.

După terminarea concertului, un prînz foarte animat s'a dat la restaurantul «Prăvăliei româneşti». Inălţător a fost momentul când cei 200 de comeseni au cântat «Pe al nostru steag e scris unire,» — imnul naţional Bucovinean.

De aci concertiştii au plecat la Suceava.

„Transsylvania“ din Sibiu.

Aşa numita «lămurire» a domnului membru român din direcţiunea «Transilvaniei» publicată în numărul 192 al preţuitului D-voastră ziar, conţine mari neesactităţi, cari recalmă cuvenita rectificare, pentru ca publicul nostru să fie bine informat.

Greşeşte domnul membru român, când afirmă că proprietatea înscrisurilor de participare, cum le numeşte dânsul, fiind mai cu samă în mâni săseşti, de aici ar avea predominarea săsească.

Acei proprietari — fie ei mai mulţi sau mai puţini saşi sau români — nu au influenţă decisivă, nu au nici chiar drept de vot, ei capătă numai cele 6% interese după fiecare înscris.

Adevăraţii membri ai societăţii sunt toţi cei asiguraţi.

Institutul acesta este constituit ca însoţire conform § 223 al legii comerciale şi nefiind limitat obligâmântul lor urmează că ei răspund solidar cu averea lor întreagă.

Aceşti membrii sunt în măsură covârşitoare români şi dacă s'ar presenta cu toţii la adunarea generală şi sor grupa după neam, atunci dela ei ar depinde să aleagă după plac numai români în direcţiune.

Aminteşte domnul membru român că postul de casar, ar fi fost post săsesc, dar prea cu uşorul trece peste faptul că după moartea harnicului şi zelosului director Dr. Aurel Brote, deci la post românesc, nu a mai fost ales român, ci un sas, care apoi la vre-o câţiva ani a fost silit să se retragă.

Că între români nu s'ar fi găsit persoană aptă încă este o afirmare prea riscată chiar dela domnul membru român, sciut fiind că domnul Dr. Liviu de Lemény a fost candidat la postul de director, a şi fost sprijinit de membrii români, dar maioritatea săsească a ales pre dl Adolf Albrich în toate privinţele mai puţin cualificat.

Nu'şi aduce aminte de aceasta domnul membru român? Mai scriu şi aceea că a fost luat în combinaţie pentru directorat domnul Dr. Corneliu Diaconovich, actualul director al muntelui de pietate din Bucureşti.

Şi totuşi susţine domnul membru român că nu să află români apţi? Zice domnul membru român că nu e pedecă ca postul de director să fie ocupat cu un român numai să fie apt pentru dânsul.

Noi nu credem asta pentru că am auzit că maioritatea direcţiunei e rezolută a nu mai admite român ca director, iar un astfel de membru român, care astfel de «lămuriri» ştie scrie, acela de sigur, nu va convinge

pe colegii săi saşi, despre necesitatea punctului lor de vedere.

Mai »lămureşte« domnul membru român de aceea nu să prea îmbulzesc tineri români cualificaţi la «Transilvania», pentrucă acolo să pretinde o muncă serioasă, — mare îndrăzneală dela domnul membru român, cu carea adresează o adevărată insultă tuturor funcţionarilor români.

Dar nu a fost ales director de bancă la Brad domnul Comşia funcţionar român al «Transilvaniei?».

Nu ştie domnul membru român că altui funcţionar român al «Transilvaniei» i s'a oferit un important post conducător la o bancă mare din Bucureşti chiar în anul acesta? Şi totuşi funcţionarii români să nu fie apţi la muncă serioasă?!

Nu râvna după o «viaţă mai în tignă», nici după «tantieme grase» trage inima funcţionarilor români, după muncă românească, trebue să protestăm că la băncile româneşti nu s'ar lucra tot atât de serios ca aiurea.

Cauza că tinerii noştri cualificaţi nizuesc spre băncile româneşti şi nu inzistă a fi aplicaţi la «Transilvania», nu a înţeles'o bine domnul membru român.

Muncitorul onest şi harnic aşteaptă cu drept cuvânt nu numai răsplata materială ci ş-o tratare convenabilă socială-morală pentru ca să se poată simţi bine.

Cum este însă azi conducerea «Transilvaniei» tinerii români nu pot avea speranţă de validitate şi de înaintare la posturi mai înalte.

Fapt e că azi la «Transilvania» toate posturile de procuriştі, lichidatori, şef de comptabilitate le deţin numai saşii, bine retribuiţi, fără a fi mai bine cualificaţi, decât puţinii noştri funcţionari, cărora nu le poate cădea bine că după munca lor încordată, alţii sunt cei cinstiţi şi alţi trag foloasele.

Mai bine făcea domnul membru român, dacă în loc de a mistifica publicul românesc cu «lămurirea» sa cât de greşită, ar fi atras atenţiunea colegilor săi în direcţiune asupra faptului că maioritatea covârşitoare a celor asiguraţi, aşa dară a celor cari, i-au ales pe ei, sunt români, iar direcţiunea institutului ar face bine, dacă ar ţinea de aci înainte mai bine cont de acest fapt.

Noi nu cerem favorizarea extraordinară pentru români, dar nu ne convine de loc desconsiderarea şi bagatelizarea oamenilor noştri, — direcţiunea «Transilvaniei» săşi tragă deci sama şi bine să chibzuiască cu prudenţă şi cu circumspecţiune, căci altcum nu va fi bine.

Un membru român dintre cei asiguraţi.

Cronica externă.

Nouile măsuri ale lui Hilmi Paşa.

Vizita pe care o face în partea de sud a vilaetului Monastir inspectorul general şi agenţii civili va contribui mult să linişteasca acest ţinut.

Inspectorul general şi agenţii civili se află dela 13 Septembrie în districtul Karaferia. Ei au vizitat satele bulgăreşti bântuite de către bandele greceşti şi au constatat că situaţiunea s'a îmbunătăţit de când cu ocuparea acestor sate de către trupele turceşti.

Aceste sate vor fi reconstruite numai la primăvară după dorinţa pe care a manifestat'o locuitorii către inspectorul general şi cu concursul Statului.

Inspectorul general a ameninţat cu expulzarea pe notabilii greci din aceste localităţi dacă vor continua a face agitaţiuni contra bulgarilor.

Deocamdată el a expulzat din Kastoria pe principalii agitatori şi anume pe medicul grec Michale Ako şi pe supusul grec Siderodis care pare a fi un ofiţer din armată.

Inspectorul general a interzis în acelaş timp altor doi agitatori să mai rămână în Kastoria. El a dat ordin să se ocupe milităreşte 2 sate din Cerses, ale căror cuartiere principale sunt ocupate de greci.

Delegatul financiar al Franţei a luat de asemenea parte la această vizită a lui Hilmi Paşa şi a agenţilor civili.

Ministrul Iswolsky la Viena.

Viena 25 Sept. Ministrul rus de externe Iswolsky a sosit aici împreună cu soţia sa şi cu secretarul său Contele Pahlen. Avându-se în vedere ora timpurie a sosirei, ministrul a dispus să nu fie primit de nimenea din care cauza baronul Aehrenthal şi ambasadorul rus principele Urusoff, care aveau de gând să-l întâmpine au renunţat la acest plan.

Ministrul a sosit în hala gărei Franz Iosef într'un vagon salon dela Karlsbad şi a fost primit numai de şeful gărei. Ministrul e de statură înaltă, cu o mustaţă blondă şi poartă monoclu în ochiul drept. Soţia lui avea un buchet, care îl primise la plecarea s'a din Karlsbad.

Ministrul şi soţia sa au pornit spre palatul ambasadei în echipagiul prinţului Urusoff, iar contele Pahlen urma în o altă trăsură.

FRANZ JOSEF Apă purgativă

ŞTIRILE ZILEI.

Joi, 26 Septemvrie.

Din cauza sfintei sărbători de mâne numărul proxim al ziarului nostru va apare numai Sâmbătă seara.

— **Necrolog.** Subscrişii în numele tuturor rudeniilor cu inima frântă de durere anunţăm, că prea iubita mamă, fiică, soacră Zenobia Dunca văd. lui Mihail Darabanth, preoteasă văduvă după un morb îndelungat şi răbdat cu paciinţa creştinească după împărtăşirea de repetite-ori cu s. s. Sacramente în 23 Septemvrie anul 1907 în vrâsta de 53 ani, în anul al 2-lea al văduviei şi-a redat nobilul seu suflet Atotputernicului Creator. Inmormântarea se va celebra în 25 Septemvrie d. m. la ora 1 după ritul gr.-cat. Tiream, la 24 Septemvrie 1907. In veci amintirea ei! Iuliana Toma văd. lui Ieremia Dunca, ca mamă. Cornel Darabanth, preot în Tiream, cu soţia sa Veturia Peteri, Eugeniu Darabanth, inginer, cu soţia sa Iolanta Pap, Iuliana Darabanth, ca fii şi fice. Alexandru Peteri, preot în Hidega cu soţia sa Maria Catalina, Andreiu Papp, preot în Homorod cu soţia sa Elena Kovács, ca cuscri.

— † **Iosif Cirlea**, mare proprietar, membru în congregaţiunea comit. etc. etc. a reposat la 24 Sept. după lungi şi grele suferinţe, în anul al 43-lea al vieţii sale. Rămăşiţele pământeşti se vor aşeza spre veşnică odihnă Joi, în 26 Septemvrie n., d. a. la orele 3 în cimiteriul gr.-ort. din Maieri.

— **Pocire de nume.** Galactean Negru, locuitor din Székelyföldvár şi muncitor la trenurile de stat ungare şi-a lăpădat numele strămoşesc, şi s'a botezat după botezul evreo-maghiar de cinci piţule în Fekete. Se zicem, că i-s'a impus aceasta dela mai marii săi, cari îi dau pâne, şi astfel a fost nevoit să comită aceasta crimă. Dar pentru-ce n'a lăsat numele băieţilor săi minori?

— **Sub roatele automobilului.** Marţi seara reparatorul de automobile din colţul stradei Teatrului popular din loc, Veszelovszky Gyula dregea un automobil. Cum lucra, de-odată porni automobilul, iar Veszelovszky ajunse sub roate, cari îi pricinuiră grave răniri. In starea aceasta a fost transportat la spital.

— **Jocul cu puşca.** Advocatul Holmann Lajos dintr'o localitate din jurul Orăzii-Mari venise acasă dela vânat acăţându-şi puşca în cui. A uitat însă să scoată cartuşul din puşcă, iar el având ceva de lucru, se duse de acasă.

In absenţa sa micii săi băeţi luară puşca şi începură să se joace de-a vânatul. Băiatul mai mare întinse puşca şi-o descarcă asupra surorei sale, care fără să scoată un ţipet, a căzut moartă la pământ.

— **Un congres regnicolar al socialiştilor-creştini.** Organul clerical Alkotmány aduce ştirea, că în primele zile ale lunei Noemvrie se va întruni la Budapesta un congres al socialiştilor creştini. Acesta ar fi primul congres al creştinilor sociali, căruia i-se poate da calificativul de regnicolar. Se va vedea câţi aderenţi are partidul acesta, ca expozitură a clericalizmului maghiar.

— **Congresul internaţional de presă**, deschis mai zilele trecute la Bordeaux s'a terminat alaltăeri. La propunerea delegatului Singer congresiştii au hotărât ca viitorul congres să se ţină la Berlin.

— **O ordinaţiune a ministrului de finanţe.** Ministrul de finanţe ungar Wekerle a lansat tuturor direcţiunilor de finanţe ordinaţiunea, ca acum fiind nevoie de bani, să proceadă mai energic la incassarea dărilor directe. E adevărat că ministrul adaugă şi aceea, ca autorităţile financiare să fie cu băgare de seamă la starea contribuabililor ca să nu le primejduiască subsistenţa.

— **Cu automobilul din Pariz până la Arad.** Oraşul Arad a comandat dela fabrica Westingshause din Pariz opt automobile pentru comunicaţia publică. Primul automobil fabricat pe seama Aradului a fost pornit din Pariz sosind eri la amiazi la Budapesta unde a produs senzaţie prin forma sa de omnibus. Automobilul după-ce a traversat străzile principale şi-a continuat drumul spre Arad, trecând prin oraşele Mişcolţ, Nyiregyháza, Dobriţin, Oradea-Mare, Arad.

— **Jubileul de o mie de ani al unei «universităţi“ arabe.** Scoala arabă din Kairo, căreia unora le vine la socoteală să-i dea numirea de universitate, se pregăteşte să-şi serbeze mileniul. La 988 a fost întemeiată şcoala aceasta, şi de atunci până azi în cursul alor o mie de ani a servit după acelaş sistem cultura arabă. In şcoala aceasta se învaţă şi acum ca şi la început gramatica, religia, dreptul, retorica şi Koranul, care este considerat şi azi ca bază a înţelepciunii. Obiceiurile natural că au remas şi ele neschimbate. Aşa de pildă tinerii arabi când intră în templul ştiinţelor, se desculţe pentru a nu profana sfântul lăcaş. Universitatea aceasta după sistem arab nu este împărţită aievea în facultăţi ca o universitate modernă, dar nici despărţăminte speciale pentru fiecare ram ce se propune nu există. Există însă o sală mare, care serveşte şi ca sală de propunere, şi ca loc de întrunire peste zi şi de rugăciune. Aici se adună tinerimea mohamedană, aici îşi face mătăniile mormăind, aici îşi învaţă lecţiunile şezând la pământ cu picioarele încrucişate. Ceea-ce priveşte frecvenţa acestei universităţi, numărul studenţilor nainte cu vreo câţi-va ani a fost de 8000.

— **Băiat înghețat.** De timpuriu o să nă anul acesta iarna, căci deja de pe acum ste frig de-a binele, mai ales peste noapte i dimineața. Peste zi ce-i drept se încălește, dar se poate simți că năduşeala de altă-dată pe aceasta vreme nu mai este acum.

Prin regiuni muntoase însăe şi mai frig, căci din unele locuri se anunță zăpadă, iar din altele că dimineața e atât de frig, încât înghiață. Aşa să vestește din Valea Macoviței că acolo un băiat a fost găsit înghețat la marginea de sat. Inghețul timpuriu a cauzat mare stricăciune plantelor mai ales cartofilor, cari au înghețat în pământ.

— **Adunare socialistă oprită.** Muncitorii social-democrați din Arad voiau să țină la 6 Octomvrie la statua celor 13 martiri ai Ungurilor o adunare poporală. Prefectul poliției a refuzat să dea îngăduială pentru ținerea adunării, de teamă să nu se producă nescai desordini de stradă între social-democrați şi patrioți, cari de asemenea vor serba în această zi memoria celor 13 căpitani răsculați împotriva împăratului.

— **Groaznica furtună din Buştenari.** Aseară pe la ora 7.50 o groaznică furtună s'a dezlănțuit asupra localității Buştenari.

O ploaie torențială, cari urma fără întrerupere, a îngrozit pe locuitori.

O mulțime de sonde au avut acoperişurile deteriorate, iar la altele geamurile şi uşile au fost sfărimate.

Sonda no. 120, proprietatea societății „Steaua Română“ a fost trăznită şi distrusă în întregime de incendiu. Intreaga construcție, dependențele şi maşinăriile sondei au fost nimicite.

Sondorii au putut fugi la timp, alegânduse numai cu uşoare contuziuni.

Pagubele se evaluiază la 240.000 de lei. Sonda incendiată era asigurată la societatea „Generala“.

— **Bibliografie.** A apărut în „Biblioteca pentru toți“ întâiul volum din operele complecte ale lui Gr. M. Aexandrescu. Volumul e intitulat: Poezii şi cuprinde: Poeziile. Epistolele, Satirele, Fabulele, Epigramele şi Traducerile marelui poet. In afară de aceasta volumul mai are o întinsă culegere asupra vieței şi operei scriitorului, o bibliografie complectă asupra tuturor studiilor scrise, între anii 1874—1907, despre opera poetului şi ca adaos: poesiile nepublicate în nici una dintre edițiile de până acum, poezii rămase prin foile periodice, sau prin culegerile streine. In alcătuirea acestei Ediții s'a luat de bază edițiile anilor 1842 şi 1847, singurele, cari au păstrat adevărata limbă şi formă a poeziilor lui Alexandrescu. In deosebi, s'a arătat, în note, de fiecare poezie, deosebirile celor 6 ediții (şi acelei din 1893), ziarele sau revistele, unde ele au apărut întâi, polemicile, la care au dat naştere, precum şi împrejurările, în care versurile au fost scrise.

Alcătuirea ediției se datorește d-lui Em. Gârleanu-Emilgar; şi ediția poate sluji de pildă acelora, cari vor să reînvie clasici noştri.

Partea ştiințifică literară.

Luptele politice

ale Românilor din Transilvania şi Ungaria dela 1848 încoace.

de C. Cornean.

Absolutismul.

(Urmare.)

El e prietinul lui Şaguna, — care primește titlul de baron în 1850, — şi sub guvernarea lui poate înființa Şaguna tipografia diecezană din Sibiiu, iar George Bariț cu cei trei soți ai săi: Ioan G. Ioan, I. Iuga şi Iacob Mureşian, alta în Braşov, după-ce «numerus clausus» al negutătorilor şi industriaşilor e cassat prin ordinațiunea din Ianuarie 1852**)

Din tipografia diecesană văzu apoi lumina zilei în 3/15 Ianuarie 1853 primul număr al «Telegrafului Român», — ziarul lui Şaguna. — In Braşov «Gazeta de Transilvania» şi «Foia pentru minte, inimă şi literatură» sunt silite să-şi sisteze apariția la ordinul guvernorului din 9 Martie 1850. E drept că cenzurarea preventivă încetase încă înainte de 1848, dar se introduse cenzura polițială aşa, că toate productele tipărite depindeau dela capriţul politic al autorităților. Ba ce e mai mult în statutelor asociației, sunt clare şi pozitive nia o lege nouă de presă foarte severă.

Spre bucuria Românilor se făcu țării şi o supriză prin suspendarea constituții din 4 Martie 1849. Românii «credeau că acum casa domnitoare va ținea totuşi cont de serviciile lor aduse în jurul tronului şi le va remunera neclintita credință cu garanțiile necesare pentru libera desvoltare națională.»***) Dar s'au înşelat şi de astadată în credința lor.

Impăratul după alte două călătorii întreprinse în Ungaria şi Banat, trece granița Ardealului în 20 Iulie 1852. Pretutindeni e primit cu entusiasm. La Câmpeni, după cum ne spune «Neue Freie Presse» din 16 Decembrie 1888, e chemat în audiență şi Avram Iancu. Acesta însă sosind noaptea în Cîmpeni şi voind să intre imediat la împăratul, a fost tratat brutal din partea adjutantului. Amărât pentru această batjocură A. Iancu a dispărut pentru tot timpul călătoriei Impăratului în Ardeal. Iar din a. 1852 au şi urmat dezastrele asupra acestui erou falnic al neamului. Vrednic de amintire e la acest loc şi testamentul său cu următorul cuprins:

«Ultima mea dorință! Unicul dor al vieții mele e, să-mi vădațiunea mea fericită, pentru care după putere am şi lucrat până acuma, durere fără mult succes, ba tocmai acuma cu întristare văd, că speranțele mele şi jertfa adusă să preface în nimica. Nu ştiu câte zile mai pot avea; un fel de presimțire îmi pare că mi-ar spune că viitorul este nesigur. Voesc dar şi hotărât dispun, că după moartea mea, toată averea mea mişcătoare şi nemişcătoare să treacă în folosulațiunei pentru ajutor la înființarea unei academii de drepturi, tare crezând că luptătorii cu arma legii vor putea scoate drepturileațiunei mele. Câmpeni, 20 Decembrie 1850. Avram Iancu mp. advocat şi prefect emerit.

Două legi împărătești s'au dat proprio motu în era absolutistică: 1) Patenta din 21 Iunie 1854 asigură împroprietărirea țăranilor, iar 2) patenta zecimilor din 15 Sept. 1858, după care domnii feudali au fost desdaunați separat pentru zecimeli.. Prin altă patentă s'a desființat dreptul de avicitate. Țăranii nici din Iunie 1848 nu mai făceau robotă, dar nu mai voiau nici să lucre la domnii feudali, aşa că o parte însemnată a acestora să ruină total.

Schwartzenberg a repausat în Viena în 25 Iulie 1858, iar urmaş al lui e numit principile Friedrich Lichtenstein.

Era de 10 ani a absolutismului apune prin schimbarea făcută în sistemul de guvernare, ce urmează după dezastrele răsboiului Italian, spre a începe o epocă mai agilă, bogată în acțiune națională şi fapte mărețe, cari sunt pentru vecie imprimate cu litere de aur în cartea vieții noastre naționale.

** George Bariț „Istoria Românilor“ ...“ vol. II. p. 682.

*** Teod. V. Păcățian „Cartea de Aur“ v. I. p. 711.

Romanul ziarului „Lupta.“

Părinți şi fii

de (47)

Ivan Turghenieff.

Caii dădeau în goană, vizitiul se ținea de ei cu gura şuerând. Poduleţul de lemn sunase deja sub potcoavele cailor şi sub roatele trăsurei; iată şi lungul aleu de brazi simetrici... o haină trandafirie se desluşeşte din desişul frunzelor; o față plăpădă se iveşte sub bordurile umbrelei... Arcadis o ghâci pe Catia, şi ea pe el. Porunci să oprească caii din treapăd, sării din trăsură şi dete spre ea.

„Mata eşti?“ făcu ea şi i-se îmbujorară obrajii. „Haidim la sora, e colea în grădină o să-i fie mare bucurie de sosirea matale“.

Catia duse în grădină pe Arcadis. Chipul, cum o întâlni îi păru bun semn. O aflase atât de veselă ca şi când el i-ar fi o rudenie dulce. Toate veneau cum nu se putea mai pe plac: fără portărel cu gesturi soselmne,... nici-o aşteptare în salon. Zăriră pe doamna Odinţoff într'un capăt de alee. Era întoarsă cu spatele către ei, şi îi observă numai auzind zgomotul de paşi. Arcadis era gata să se zăpăcească iară, dar cele dintâiu vorbe ale ei îl liniştiră pe deplin.

„Bună ziua fugarule!“ zise ea cu glasul ei armonios şi alinător, şi îi eşi înainte zimbind, şi clipind cu ochii de soare şi de vânt. „Unde-ai dat de el Catia?“

„Vă aduc oare-ce, — luă vorba Arcadis — la ce nici nu vă aşteptați“.

„V'ați adus singur“ — şi ce-mi mai trebue“.

22.

După ce-l petrecu pe Arcadis până la trăsură, spunând regrete înțepătoare şi anumite cuvinte ce dădeau a înțelege că el pătrunse în adevăratul scop al călătoriei, Bazaroff avuse o viață îndosită de lume; părea căzut în prada unei fierbere de muncă. Nu mai discuta cu Pavel Petrovici, fiindcă acesta uza de apucături prea de totului tot aristocratice în fața lui, şi îşi spunea părerile mai mult prin sunete decât prin vorbe. Numai odată se iscă o discuție între el şi între *nihilişti*, cu privire la drepturile aristocrației din provinciile baltice, ce erau la ordinea zilei p'atunci, dar numai ce îşi curmă vorba şi zise cu o politeță gheţoasă.

(Va urma.)

Economie.

Noul tarif postal. Ultimul congres al „Uniunei postale universale ținut la Roma, a schimbat tariful postal în circulația internațională.

Tariful postal al scrisorilor cu privire la Austria şi Germania a rămas neschimbat.

Taxele de transport ale epistolelor începând dela 1 Oct[illegible] anul curent va fi de primele 20 gra[illegible]leri şi pentru fiecare alte 20 grame 15 fileri. [illegible] Serbia şi Montenegro se va plăti pe viitor pentru fiecare 20 grame 10 fileri.

Interesant cum pe viitor şi la epistole se va putea cumpăra un conform cu răspuns, pe care apoi adresatul îl va schimba la locul de destinațiune în mărci valabile acolo. Pe cărțile de corespondență în viitor nu mai e necesar a scrie „Carte de corespondență (levelezölap).

Mărimea lor va fi 14.9 cm. până la 10.7 cm. —

Pe biletele de gratulație, la Crăciun şi Auul-nou, se poate scrie 5 cuvinte, plătinduse taxa obicinuită pentru tipărituri.

Epistole recomandate cu rambursa se pot pretutindeni trimite până la suma maximală de 1000 coroane, 1000 franci şi 800 mărci. Pe acestea trebueşte scris cuvântul „Rembursement“.

Mandatele postale internaționale se pot trimite aproape în fiecare stat până la suma

de 1000 franci, în Grecia însă numai până la 500 franci.

Sumele asignate sunt a se scrie totdeuna în banii ţărei de destinaţie.

In Bosnia pe viitor pentru taxa de 20 fil. se poate asigna în loc de 40 coroane 50 coroane.

In Serbia şi Montenegro se va plăti până la 50 coroane 25 fileri, dela 50—100 cor. 50 fileri, 100—300 cor. 100 fil. 300—600 cor 150 fil. şi pentru 600 cor. 250 fil.

In celelalte state se va plăti pe viitor pentru fiecare 50 cor. 25 fil.

Tarifele de până acum rămân în valoare faţă de următoarele state: Austria, Germania, Anglia, Canada şi celelalte colonii ale Angliei, Rusia şi Statele-Unite din America de Nord.

Pe viitor suma mandatelor postale internaţionale perdute în cursul transportului, se va rebonifica exclusiv numai trimiţătorului şi la nici un caz destinatorului.

Producţia de bere a Ungariei. Ministrul ungar de finanţe a dat publicităţii un tablou al producţiei de bere în Ungaria.

Conform datelor cuprinse în acest tablou, începând dela 1 Septemvrie 1906 şi până la sfârşitul lunei August 1907, fabricele de bere din Ungaria au înscris în registrele de control 1,871.191 hectolitri bere.

Fabricele au plătit în total pentru aceste cantităţi de bere 7,789.094 coroane dare şi 16,970.012 arunc (adaus) de dare. In anul precedent de producţie s'au notat în registrele de control 1,681.404 hectolitri bere, pentru cari s'a plătit 7,074.848 coroane dare şi 15,446.757 arunc de dare, în anul ultim s'a produs deci cu 89.787 hectolitri mai multă bere, decât în anul precedent şi s'a incassat în dare cu 2,239.501 coroane mai mult.

Monopolul de tutun. Anton Papp, secretar în ministerul de finanţe a scris o carte de mare interes asupra monopolului de tutun.

Cartea coprinde toate legile şi ordinaţiunele privitoare la monopolul de tutun, precum şi date statistice cu privire la producţia şi consumul tutunului. Conform datelor statistice, în Ungaria sunt 21 fabrici de tutun cu 197 funcţionari, 233 servitori şi 18.290 muncitori, din cari 17.968 sunt femei.

In aceste fabrici s'au pregătit în anul 1905: 350 măji metrice bornut, 173.274 măji metrice tabac pentru lulea, 516 milioane ţigări şi 2138 milioane ţigarete. Statul a incasat pentru aceste cantităţi de tutun în total 113,880.000 coroane. Luând în calcul numărul locuitorilor din Ungaria, vedem, că s'a consumat de fiecare locuitor 1·10 kilogram tutun în valoare de 5 coroane şi 61 fileri.

Expoziţia internaţională de galiţe. Am amintit deja, că la sfârşitul lunei Noemvrie se va aranja în Budapesta o expoziţie internaţională de galiţe.

Dupăcum ni-se comunică acum, ministrul ungar de agricultură a pus la dispoziţia comitetului aranjator un [illegible] de stat în suma de 6000 [illegible]

Bu[illegible] Sosind din strămătate ştiri despre urcarea cursurilor valorilor, bursa s'a deschis în tendenţă fermă. Speculaţia a fost dispusă. Făcându-se însă mai târziu numeroase realizări locale, cursurile tuturor valorilor au căzut. Circulaţia a fost restrânsă. Rentele şi valutele nu s'au schimbat.

La încheierea bursei au notat:

Acţiile institutului de credit	Coroane
„ „ austriac	— 637.50
„ „ ung. a	— 746.25
„ băncei de escompt a.	— 472 —
„ soc. căilor ferate austro ung.	— 657.25
Renta ung. de aur 4 proc. vinde	— 111·—
„ „ coroane 4 „ „	— 93·—
„ austr. de aur 4 „ „	— 116·—
„ „ coroane 4 „ „	— 97·—
Scrisuri fonciare „Albina“ „	— 101·—
Napoleond'or (20 franci aur) „	— 19·19
mărci germane, aur — — —	— 23·56
Galbeni austriaci şi ungureşti	— 11·43
Bilete germane 100 mărci	— 117·17
„ franceze 100 franci	— 95·87
„ italiene 100 lire	— 95·87
„ române 100 lei	— 95·30
Ruble ruseşti de hârtie	— 2·54

Preţurile cerealelor. Târgul efectiv de cereale a fost lipsit azi de ori-şi-ce voiciune.

Producenţii rezervaţi, cereri de asemenea puţine.

Cerealele şi-au menţinut preţurile în tendenţă liniştită. Cucuruzul s'a eftinit cu 10 fileri de maja metrică (100 kgr.)

Circuaţia a fost mărginită.

Azi până la 12 ore din zi s'au vândut 20.000 măji metrice grâu.

Pentru cel mai frumos grâu de Tisa (80 kilograme greutate) s'au plătit 23 coroane 60 fileri, iar pentru cel mai slab din comitatul Pestei (75 kilograme greutate) 21 coroane 50 fileri de maja metrică (100 kgr.)

In ultimele 24 ore circulaţia cerealelor în Budapesta a fost următoarea:

	Măji metrice: Sosit:			Expediat:		
Grâu	—	—	34522	—	—	4153
Secară	—	—	8524	—	—	100
Orz	—	—	6029	—	—	——
Ovăs	—	—	2527	—	—	7874
Cucuruz	—	—	——	—	—	152
Rapiţă	—	—	——	—	—	——
Făină	—	—	613	—	—	23846
Tărâţe	—	—	100	—	—	2484

Tendenţa generală în târgul pe termen de cereale a fost liniştită. Conform buletinului oficial au notat:

Grâu pro Octomvrie 11.18, 11.16—11.15, pro Aprilie 1908: 11.82, 11.81—11.80.

Secară prn Octomvrie 9.68, 9.67—9.65.

Ovăs pro Octomvrie 7.96, 7.93—7.91.

Cucuruz pro Septemvrie 6.85, 6.86—6.85, pro Mai 1908: 6.80, 6.79—6.79 coroane de 50 kgr.

Tariful transportului pe năi. Pentru transportul mărfurilor pe apă se plăteşte până la Budapesta de 100 kilograme: Dela Panciova 50—54 fileri, Neoplanta (Ujvidék) 46—48, Bezdán 32—36, Senteş —·— Seghedin 52—54, Zenta 48—50, Titel 46—48 Timişoara ——, Becicherecul-Mare 50—52 fileri.

In aceste sume sunt socotite şi darea de transport precum şi taxa de asigurare.

Piaţa din Budapesta.

I.

Cereale.

Grâu, maja metrică, frumos . 23 cor. 60 fil
„ „ „ „ mijlociu 22 cor. 90 fil.
„ „ „ „ mai slab . 21 cor. 50 fil.
Secară, maja, m. dela 18 cor. 85 fil. 19.20
Orz, „ „ „ 15 cor. 35 fil. — 15·75
Cucuruz nou, „ 13 cor. 50 fil. — 13.70
Ovăs, „ „ „ 16 cor. 10 fil. — 16.50
Rapiţă, „ „ „ — cor. — fil. — —.—

II.

Producte.

— Preţurile sunt socotite dupa 100 kilogr. şi în bani gata. —

Unsoare de porc, dela 155 cor. — 156 cor
Slănină, . . . „ 130 cor. — 133 cor

Cartofi, . . . „ 3·80 cor. fil 5·80 —

Spirt, ... „ 58.50 cor. — 59.50

III.

Târgul de porci Kőbánya (Steinbruch).

(Prima calitate ungară).

Bătrâni . . — — — fileri kilogramul
Tineri . . . 134—135 fileri kilogramul

Redactor responsabil:
VASILE MACREA.

Tipografia «Pop. Rom.» Budapesta, István-ut 11.

A. Raza
croitor.
Budapesta, IV., Strada Nádor 28 vis-à-vis de palatul bursei.
Se recomandă on. public român.
— Croi elegant. Preţuri moderate. —

„Graniţerul“
Institut de credit şi econ. ca societate pe acţiuni în Dobra.
Capit. soc. C 250.000. Fond de rezervă C 60.000
Primeşte depuneri spre fructificare şi dă deponenţilor 6% interese. Depuneri până la 1000 cor. să pot ridica şi să plătesc fără abzicere.
Acordă tot soiul de împrumuturi.
Cumpără şi vinde realităţi.
Cu 1 Octomvrie 1907. deschide în piaţa Dobrei un magazin mare pentru producte, deci cumpără şi vinde bucate şi alte producte cu preţurile cele mai culante atât în mare cât şi în detail.
DIRECŢIUNEA.

Un candidat de advocat
cu praxă bună care poate lucra independent, află aplicare numai decât în cancelaria subscrisului. Condiţiunile după învoire.
Dr. Vasile Crişian
advocat
1—3 Bánffy-Hunyad (Kolozs-m.)

Patent Nr. 86987

Nu e crucea lui Volta! Nu e mijloc secret! Vindecă şi invioreazâ pe lângă garanţie.
Deosebită atenţiune e a să da împrejurări, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.
Aparatul acesta vindecă şi foloseşte contra *durerilor de cap şi dinţi, migene, neuralgie, impededcarea circulaiunii sângelui, anermie, ameţeli, ţiuituri de urechi bătae de inimă, sgârciuri de inimă, astma, auzul greu sgârcinri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală plamâni şi picioare, reumă, podagră, ischis, udul în pat, influenţa insomnic, epilepsia, circulaţia nereguată a sângelui* şi a multor alte boale cari la tractare normală a medicului să vindecă prin electricitate. — *În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părţile lumei, cari preţuesc cu mulţumire invenţiunea mea şi ori-cine poate esamina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca -iseretrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică rog a proca aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul «Volta»* de oare-ce «Glasul Volta» atât în Germania câtşi în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit* fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut apreciat şi cercetat.* Deja ieftinătatea crucei meie electro-magnetice e recomandată în deosebi
Preţul aparatului mare e cor. 8.—
folositor la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.
Preţul aparatului mic e cor. 6.—
folosibil la copii şi femei de constituţie foarte slabă.
Espediţiile prin centru şi locul de vânzare pentru ţeară şi străinătate e:
Müller Albert, Budapest,
V|25 Strada Vadász 34 colţul.